

Selçuklu Kùltür ve Uygarlığı

- ✚ Eski Türkler’de olduğu gibi Selçuklular’da devlet ve memleket yönetiminde Selçuklu soyunun her ferdinin hakkı vardı.
- ✚ Ülke Selçuklu ailesinin ortak malı olarak kabul edilmekteydi.
- ✚ Devlet yönetimi Sultan Melikşâh zamanında belirli esaslara bağlandı.
- ✚ Bunlar Nizam’ül-Mülk’ün Siyasetnâme adlı eserinde belirtilmektedir.
- ✚ Sultan adına hutbe okutulur, para basılır, büyük mahkemeye başkanlık ederdi.
- ✚ Hükümdarın kapısının önünde günde 5 defa nevbet (askerî mızıkâ takımı, mehterin ilk hâli) vurulurdu.
- ✚ Hükümdarın en büyük yardımcısı Dîvan’dır. Dîvan-ı Saltanat, 5 önemli dîvandan oluşurdu.
- ✚ Dîvan’a Sultan’ın vekili Vezir başkanlık ederdi.
- ✚ Şehzâdeler eyaletlere gönderilerek devlet ve memleket yönetiminde pişmeleri sağlanırdı.
- ✚ Eyaletlerin başındakilere ise “Melik” unvanı verilirdi.
- ✚ Başlangıçta tamamen Türkmen süvarilerine dayanan Selçuklu ordusu giderek ücretli daimi ordu şekline dönüştü.
- ✚ Ayrıca ordunun büyük bir bölümünü tımar sahiplerinin oluşturduğu süvariler teşkil etmekteydi.
- ✚ Ayrıca yardımcı kuvvetler, gönüllüler de ordunun önemli unsurları arasındaydı.
- ✚ Silahları devrin klasik silahları olup, ok, yay, kalkan, kılıç, mızrak, gürz, sapan ve mancınık kullanılırdı.
- ✚ Sultan’ın sefere katılmadığı zaman komuta “Emîr-i Sipehsalar” denilen kişilere bırakılırdı.
- ✚ Eğitim öğretim ilk defa Sultan Alparslan zamanında devletin kontrolüne alındı ve korundu.
- ✚ Yeni baştan düzenlendi. Bağdat’ta ilk örneği yapılan Nizamiye medreseleri zamanla ülkenin birçok merkezinde yaptırıldı.
- ✚ Medreselerde dinî bilgiler yanında müspet ilimler de okutulurdu.
- ✚ Sultan Melikşâh zamanında büyük bir rasathane kuruldu (1075)
- ✚ Yeni bir takvim yapıldı. Buna Sultan’ın adından dolayı “Takvim-i Celâlî” adı verildi.
- ✚ Bu takvimde güneş yılı esas alınmıştı.
- ✚ Arapça resmî dil, Farsça edebî dildi.
- ✚ Türkçe ise Türkmenler arasında konumunu korudu.
- ✚ Bu dönemde edebiyat, Dîvan Edebiyatı, Tasavvuf Edebiyatı ve Halk Edebiyatı olmak üzere üç dalda gelişti.